GAZETA KRAKOWSKA

Nro 61.

z KRAKOWA DNIA 1 SIERPNIA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Poznania d. 16 Lipca.

Hrabia Engeström, były Królewsko-Szwedzki Minister spraw zagranicznych, przybył d. 10 b m. z małżonką swoią, z domu Chłapowską, do Jankowic.

Z Paryża d. 14 Lipca.

Proiekt do ustawy upoważniaiącey zgromadzenia zakonnic do nabywania gruntów, zrządził w izbie Parów żywe spory, które na 3 posiedzeniach ieszcze ukończone nie zostały. Naybardziey sprzeciwiał się Hr. Simeon ustawie, nadaiącey klasztorom prawo nabywania dobr. Mimo wszelkiey pochwały i oświadczoney wdzięczności za czynione usługi Siostr miłosiernych, ograniczone bydź powinny prawa klasztorów. Przed 200 lat wydany był edykt, iż bez pozwolenia Monarchy i zaciągnienia tego pozwolenia do xiąg parlamentowych żaden klasztor nie może bydź założony. Samo pozwolenie Króla w teraźnieyszych czasach nie iest dla klasztoru dostatecznem do nabywania dobr, ale musi bydź ustawą zatwierdzone. — Vicehrabia Lainé zwracał także uwagę na wielkie nadużycia, które dawniey z braku podobney ustawy następowały. Do izb należy zapobiedz temu naprzyszłość nadużyciu. Proponował zatem dodać do proiektu te słowa: Dotąd dozwolone przez Króla nabycia maią klasztory posiadać, ale na przyszłość potrzebna iest na to ustawa. — Minister spraw wewnętrznych starał się okazać, iż obawa za nadto zbogacenia się klasztorów, iest w teraźnieyszych czasach próżna, bo nie potrafią tego nawet nabydź co im potrzeba. Istnieiące od 20 lat wcale mało uzyskały, i zapewnić może iż podczas iego Ministerstwa nie zaszło żadne żądanie o zatwierdzenie odkazu. — D. 12 ciągnęły się daley spory, podczas ktorych Baron Pasquier mówił przeciw, a Margr. Herbouville za proiektem. D. 13 zakończone zostały w tey mierze spory i nastąpić miało nazaiutrz głosowanie. — Izba deputowanych trudni się ciągle roztrząsaniem budżetu.

Infant Portugalski Michał znaydował się wczoray na obiedzie u Ministra Domu Królewskiego Lauriston.

Onegday w wieczór w teatrze Opery z powodu nowey muzyczney sztuki

przyszło do bitwy, co w tym teatrze niesłychaną iest rzeczą.

Xże Chartre umarł w Maudon.

Wyszły tu drukowane Pamiętniki Hr. Thibaudeau. Wiadomo, iż autor posiadał pod różnemi rządami od rewolucyi ważne urzędy, i w r. 1815 z Francyi wygnany został.

Człowiek 24letni skazany tu został na śmierć za fałszowanie monety.

Przy zakładaniu fundamentów na kościół w tuteyszem mieście, znaleziono w dawney kaplicy trzy blaszane puszki, i na iedney z nich znaydował się następuiący napis: "W tey puszcze znayduią się śmiertelne szczątki N. Potężnego Xcia Jakóba Stuart II. Króla W. Britanii, urodzonego d. 23 Października 1633 a zmarłego we Francyi w St. Germain-en-Laye d. 16 Września 1701." Datę tę znaleziono zgodną z zapisem śmierci, z którego okazuie się, że wnętrzności tego wygnanego Króla w tey kaplicy pogrzebane były. Druga z tych puszek zawierała szczątki córki Jakóba II. d. 17 Kwietnia 1712 w St. Germain umarłey Ludwiki Maryi. Mówią, iż niektórzy znakomici Anglicy chcą w tem mieyscu wystawić pomnik.

Niedawno chciał włościanin wychędożyć beczkę, i wsypał do niey trochę niegaszonego wapna i wlał zimney wody, zatkał ią dobrze i toczył. Nagle rozpękła się beczka, i stłukła mu tak dalece twarz, iż w kilka godzin umarł. Żona iego, która nie opodal stała, została także skaliczoną.

D. 13 poiechał Jenerał Lafayette z synem swoim do Hawru, a nazaiutrz o godzinie 2 z południa odpłynął na pocztowym statku Cadmus do Nowegoiorku. Znaczna liczba tamteyszych mieszkańców wyiechała przeciw niemu i odprowadziła go na okręt.

P. Franciszek de Zea-Bermudez, który otrzymał stopień Posła Hiszpańskiego w Londynie, popłynął tam przez Kale.

W krótce wyydzie tu z druku nowe pismo pod tytułem: "Słownik moralności Jezuitów."

— Dnia 17. —

W 15 b. m. w święto S. Henryka, patrona Xcia Bordeaux, dana była w St. Cloud uczta, na którey znaydował się także Infant Portugalski Michał. Kompaniia obiadowała w parku zamkowym, a w wieczór było kilkanaście domów oświeconych. Xiężna Berry bawiła się z gośćmi aż do nocy. Król z powodu śmierci Xcia Chartre nie znaydował się na tey uczcie. Zwłoki zmarłego pogrzebane będą w Picpus, gdzie spoczywaią zwłoki zabitey podczas rewolucyi iego matki.

Mówią, iż przy Ministerstwie morskiem ustanowiona została kommissyia do urządzenia naszych osad i oznaczenia obywatelskich i politycznych praw Mulatów.

Przybydź tylko do Francyi miało dwóch nie trzech Haytańskich Deputowanych, to iest. Rounnais (człowiek kolorowy, który we Francyi odbył nauki) i Laroze (Murzyn.) Jezdzili do Strazburga, ale od 10 Lipca znayduią się znowu w Paryżu. Przez pokoiową ugodę obie strony, Francyia i Hayti, zyskaią daleko więcey, niżeli przez roztrzygnienie rzeczy mocą oręża.

D. 14 umarł tu Dussault, autor roczników literatury, w 54 roku życia.

W tey chwili wyszły z pod prassy Pamiętniki Condorceta, które iego rodzina mieni bydź podsuniętemi, gdyż on żadnych nie pisał.

Patron Pinet za wydanie pisma o intrygach Sądowych skazany został na miesięczne więzienie i zapłacenie 16 Fr. kary pieniężney.

Do Lionu nadchodzi od nieiakiego czasu więcey kommissów na iedwabne towary, niżeli fabryki tamteysze dostarczyć mogą. Jarmark w Beaucaire znaczy się także roku tego dobry; przybyło tam bowiem tyle zagranicznych kupców jak od 10 lat nie pamiętaią i niemal mieszkań dla nich brakuie.

W przeszłym tygodniu przybyło do Kale 13 pocztowych statków z 681 podróżnemi, a 15 tak chze z 502 osobami odpłynęły. P między ostatniemi znayduie się Sady Ombach, który iako sprawuiący interessa Tureckie do Londynu iedzie.

Od granic Hiszpańskich d. 10 Lipca.

D. 1 b. m. w Barcelonie Pułkownik Bray, były dowodca w cytadeli i Kupiec Gill uwięzionemi zostali. U ostatniego mieszkał Mina podczas swey tam bytności. Oprócz tego uwięziono tam bogatego kupca z Ameryki, który od kilku lat w Barcelonie mieszka i tam się ożenił. Miał iuż troie dzieci z żoną w Barcelonie, gdy nagle ziawiła się pierwey zaślubiona żona, z którą dwoie spłodził dzieci. Sąd uwolnił kilkanaście osób na mocy wyroku przebaczenia, lecz Alkadowie wzbraniali się uczynić zadosyć tym wyrokom. Zakazano im przeto pod naysurowszemi karami mieszania się do spraw sądowych. D 2 rzuciła się żona Pułkownika z okna, ponieważ niemogła znieść dłużey nędzy, w którey mąż przez oddalenie od woyska pogrążony został. — W Manresa zaszły nieiakie zaburzenia, a w Prades Prezydent został na pieniężną karę skazany, ponieważ nie sprzeciwiał się skupieniu roialistów. Pod Anduiar zaszły ważnieysze zaburzenia, bo 8 osób zabitych, a 17 ranionych zostało. W Fernandez (Andaluzyi) Alkad z 4 innemi urzędnikami zabity został.

Z Madrytu d. 6 Lipca.

Wczoray NN. Królestwo poiechali na kąpiele do Sacedon. Infanci pozostali w stolicy.

Dyrektor kassy umorzenia, P. Vincenti, podał rządowi ważny plan do ukończenia w 5 latach kanału Guadalquivir. Minister skarbowy ma ten plan uskutecznić.

Jenerał Capons zaprowadzony został do zamku Segowii.

Z osad Hiszpańskich w Andaluzyi i Estramadurze uchodzi wielu żołnierzy.

Jenerał kapitan Arragonii, Hr. d' Espanna, wydał w Saragossie pod d. 26 z. m. odezwę, w którey zbiia rozpuszczoną przez liberalistów wieści, iakoby Król nie działał wolno. Zresztą chwali w niey woysko Francuzkie.

— Dnia 8. —

Nie Hr. Ofalla, ale Minister sprawiedliwości Colomarde towarzyszy Królowi w podróży. Od tego czasu rozchodzi się wieść o zmianie Ministrów. PP. Ofalla, Cruz i Salazar podać mieli dymissyie i Król miał one przyiąć. P. Calderon, byłego członka Rejencyi przeznaczaią na Ministra spraw zagranicznych, P. Villavicencio na morskiego, a P. Aymerich na woiennego. Xże Villa Hermo-

)s(

za przeniesiony bydź ma z Lizbony na poselstwo w Paryżu, a poselstwo w Lizbonie obeymie Hr. Revilla Gigedo.

Minister sprawiedliwości wydał okolnik, którym, stó ownie do rozkazu Królewskiego, wszystkie sprawy przeciw roialistom, którzy dopuścili się zniewag przeciw stronnikom konstytucyi, ieżeli zaboystw nie popełnili, są zawieszone. Wolą iest J. K. Mci (wyrażono na końcu w tym okolniku) aby każdy powód do nienawiści i niezgody pomiędzy iego poddanemi zniknął.

Biskup Waladolidy i 7 innych osób uiechać mieli z kraiu, ponieważ powołanemi są w wyznaniach Jenerała Capape.

Pod brzegami Kadyxu krążą południowo-amerykańscy korsarze, przed któremi niedawno płynący z Vera-Cruz okręt zaledwo uratował się pod działa Gibraltaru.

Dzisieysza Gazeta rządowa donosi z zeznania iednego z podróżnych, że cała prowincyia Tantepet (Mexyko) oświadczyła się za Królem. Podobneż uczucia okazuie brzeg południowy. W Oajaca uwięziono Deputowanego Rincon, który nakłonić chciał tę prowincyią do uznania Mexykańskiego rządu, i odesłano z oświadczeniem, iż nigdy nie usłuchaią podobnych propozycyy. Nowy Kongres w Xalapa, który wszedł w związki i zamkiem Ullon, i przybycie tam Iturbida, każą się ważnych spodziewać zdarzeń.

W gazecie Buenos-Ayres "Argus„ pod d. 8 Marca czytamy co następuie: "Od Jenerała Las Heras, naszego pełnomocnika przy Peruwiańskim rządzie, nadeszło wczoray pod d. 23 Lutego z Salta urzędowe doniesienie w treści: że Hiszpański Jenerał Olaneta ścigaiąc Jenerała powstańców Lanza, który miał 2 bataliony piechoty, 2 szwadrony jazdy i kilka dział, wszedł dnia 20 do Potosi. Żądał od Gubernatora La Hera 35,000 piastrów kontrybucyi, i gdy ten ofiarował mu tylko 10,000 a resztę następnych dni przyrzekł wypłacić, od tąpił Olaneta od swego żądania. Jenerał La Hera lękaiąc się o własną głowę, oszańcował się w gmachu mennicy, ale na uderzenie Olaneta musiał wnet pokoiową chorągiew wywiesić. Nie dozwolono mu i iego ludziom nic więcey, iak tylko unieść życie. Olaneta mianował wych dnia, nazwiskiem Archondo gubernatorem tego miasta. 400 ludzi, ktorzy z La Hera wyszli, opuścili go w krótce i przeszli do woyska Królewskiego.

Z Lizbony d. 30 Czerwca.

Złaie się, iż statuty dawnych Stanów będą z zastósowaniem do teraźnieyszych czasów zmienione. Zapewniaią także, iż sprzedarz dobr narodowych i zniesienie maioratów przez rząd konstytucyyny będą przez Króla potwierdzone.

Niedawno Dama, nazwiskiem Juramenha, która posiadała szczególnieysze zaufanie u Angielskiego woyskowego wysokiego stopnia, miała zostać z rozkazu Króla za polityczną korrespondencyi z Królową uwięzioną i z kraiu wygnaną.

Przygotowania do odzyskania Brazylii czynione znowu są z wielkim natężeniem.

W ostatnich dniach Maia czynione w Madrirze były usiłowania do obalenia tamteyszego rządu; ale czynność Gubernatora zniszczyła wszystkie zamachy.

Wyrok Królewski nakazuie rozpoczęte sprawy osób obwinionych o polityczne przestępstwa iak nayprędzey kończyć, aby maiące prawo do przebaczenia nie długo były go pozbawione. Inny wyrok dozwala Indyyskie płody na okrętach Portugalskich przywiezione na inne przeładowywać.

Bank Lizboński otrzymał iuż urządzenie i zostaie pod bezpośrednią opieką Króla. Był przez konstytucyyne Stany ustanowiony i początkowo miał półtora milliona funtow szterlingów kapitału, ale ten zmnieyszył się potem do pół milliona.

Słychać, iż Marszałek Beresford przedsięweźmie w krotce w sprawach prywatnych podróż do Kadyxu.

Z Londynu d. 13 Lipca.

Wielu gabinetowych Ministrów i Poseł Hanowerski Stralenheim mieli u Krola posłuchania.

Rozchodzi się wieść, że Hr. Liwerpool chce urząd swóy złożyć, ale J. K. M. nie chce go uwolnić.

P. Curtis zaraz po powrocie z morza środziemnego miał u J. K. Mci posłuchanie.

Wiemy teraz, że Hiszpański liniiowy okręt Azyia i korweta Aquila popłynęły do Limy; są dobrze ludem osadzone, ale lądowego woyska nie wiozą.

Naynowsze doniesienia z Cap-Coast dochodzą do 9 Maia. Kapitan Blenkarne dowodzący Angielskiemi woyskami w Cap-Coast, cofnął się za rzekę Bosampra, ponieważ Aschantowie przewyższaią go w sile. Przeszli oni iuż za tę rzekę i aż do Commenda, o 15 mil Angielskich od Cap-Coast, postąpili. Twierdzy tey broni 100 dział i oprzeć się może napadom nieprzyiaciela; znayduią się tam także zewnętrzne warownie, które zasłaniaią drogę do twierdzy i osadzone są 32 funtowemi działami.

Budowy w zamku Windsor tak są znaczne, iż 500 ludzi przez 5 lat zatrudnią.

Handel Szkocyi powiększa się coraz bardziey i cały kray ubiega się w czynności z Angliią.

Podług Gazety *Times* wysłanie woysk do Lizbony wstrzymane zostało aż do nadeyścia nowego doniesienia z Portugalii, i spodziewać się należy, iż tak będzie pomyślne, że ta pomoc nie będzie potrzebną. Na ówczas przestanie Angliia na trzymaniu woiennych okrętów na Tagu i pomnożeniu morskich żołnierzy.

Zwłoki zmarłey Królowey wysp Sandwichskich złożone tymczasowo zostały z przyzwoitą iey dostoyności okazałością w iednymz tuteyszych kościołów poki nie będą do oyczyzny przewiezione. Zmarła ta Królowa liczyła dopiero 21 lat. Lecz niestety ! i choroba Króla przybrała bardzo niebezpieczną cechę. Troskliwość o niego iest nader wielka. J. K. M. każe sobie codziennie Nadwornemu swoiemu Lekarzowi Helford zdawać sprawę o stanie chorego; onegday odwiedział go nawet P. Canning. Monarcha ten iest nader czynny i podczas choroby nawet dyktował ulubionemu swoiemu Ministrowi rozporządzenia do swoiego kraiu, które d. 11 przez Gravesand wysłane tam zostały.

Spuszczona z warsztatu w Chatam fregata Diamond popłynie do południowey Ameryki.

Zwłoki Lorda Biron odwiezione uroczyście d. 12 zostały do grobu rodzinnego niedaleko Nottingham.

Rząd Francuzki oświadczyć miał, podług Gazety *Times*, że Poseł iego P. Hyde de Neuville, przez ofiarowanie Portugalii pomocy w woysku Francuzkiem, przestąpił swoie pełnomocnictwo.

Naynowsze listy z Lizbony wzmiankuią, iż znayduią się tam 4 stronnictwa Francuzkie, Angielskie, Hiszpańskie i S. Przymierzowi przychylne.

Lord Hill, ktory był drugim dowódcą po Welingtonie w Hiszpanii, powołany został z swem Adjutantem Majorem Egerton do Londynu.

Jeden z garbarzów został tu niedawno za defraudacyią na zapłacenie 3000 Fs. kary pieniężney skazany. Gdyby rząd obstawał był przy karze ustawą oznaczoney, tedy musiałby był 333,000 Fs. zapłacić.

Z Limerik odpłynęło od 1 Maia 600 wychodniow do Angielskich osad, a zwłaszcza do Miramichi.

Do Baltimore przybył w 18 dniach z Alwarado okręt. W Nowey Hiszpanii panowała zupełna spokoyność. Wiadomość o mianowaniu dyktatora i o wygnaniu z kraiu Jenerała St. Anna nie potwierdza się, owszem powierzono mu ważną wyprawę nad brzegami przeciw wylądowaniu. Pożyczka w Anglii została zatwierdzona.

Nayznakomitszemi Jenerałami, którzy pod rozkazami Boliwara służą, są Meller, (Anglik) i Sucre. W głowney iego kwaterze znayduie się także Jenerał O'Higgins.

Jenerał Freire popłynął z Chili z 1800 lądowego woyska przeciw wyspie Chiloe.

Nowoiorskie gazety donoszą, że Hiszpański Jenerał Cantarac obiąwszy za pomocą zbuntowaney Murzyńskiey osady zamek Callao, odmówił iey wypłaty 100,000 dolarów zaległego żołdu, a gdy i przeciw niemu się zbuntowała, rozkazał natychmiast co trzeciego człowieka rozstrzelać.

List z Port-au-Prince pod d. 5 Maia zawiera co następuie:

Głównym wydatkiem kraiu Haytańskiego iest utrzymywanie 30,000 gotowego woyska, oprocz milicyy. Na czas woyny może łatwo 70,000 ludzi do boiu wystawić. Utrzymywanie tak niestósowney dla naszego kraiu siły woyskowey wynika z politycznego naszego położenia, poniewaz żadne Mocarstwo nieuznało ieszcze niepodległości naszey. Zresztą służba woyskowa zapobiega próżniactwu i włoczeniu się byłych niewolników. Woysko iest odważne i dobrey postawy, ale niedosyć wyuczone. Czarni ludzie lubią stan woyskowy przez wstręt do pracy i tak chciwemi są postępu na wyższe stopnie, iż odważaią się w tym celu na wszelkie niebezpieczenstwa. Wybieranie rekrutow iest bardzo proste. Corocznie oznaczaią mieyscowe Władze ilość z nazwiska do służby potrzebney młodzieży. Ogólną zaś liczbę oznacza ciało prawodawcze. Haytańska siła morska iest prawie niczem, i nawet kupieckich okrętów nie wiele posiada. Wszystkie urządzenia tego kraiu noszą cechę nieokrzesaney tymczasowości. Massa ludu zna tylko konstytucyią z tego, że nie iest więcey do niewolnicsey pracy przymuszana. Dobroczynną iest zatem dla zakwitnienia tego kraiu rzeczą, iż na czele iego rządu znayduie się Prezydent prawie z nieograniczoną władzą. Obce okręty zawiiaiące do portów Haytańskich

płacą cła 12 od sta, iedni tylko Anglicy płacą 7.

— Dnia 16. —

Onegday i wczoray odbywały się gabinetowe rady w kancelaryi spraw zagranicznych.

Osoby do tuteyszego Hiszpańskiego poselstwa należące, zadziwione zostały niespodziewanem przybyciem nowego Ambassadora Hiszpańskiego, P. de Zea Bermudez, który był do Petersburga przeznaczony, lecz w drodze odebrał rozkaz udania się do Anglii.

Rząd nasz (wyraża wczoraysza Gazeta *Sun*) na powtórzone naleganie rządu Portugalskiego postanowił niezwłocznie posłać do Lizbony oddział morskich żołnierzy, którzy osadzą zamek S. Juliusza, goruiący nad portem i miastem.

Król wysp Sandwichskich poszedł niedługo za swoią małżonką. Umarł d. 14 o godzinie 4 z rana. „Bądźcie zdrowi, bądźcie zdrowi! umieram, poczytuię się za szczęśliwego!„ były ostatnie iego słowa. Dziś, iutro i poiutrze będą zwłoki iego na widok publiczny wystawione. Wczoray odeszło doniesienie do pierwszego Ministra wysp Sandwichskich o śmierci ich Monarchy. Będący przy Królu Minister iest także bardzo chory, ale żona Gubernatora Poki i Tłómacz Reevers są zdrowsi.

We czwartek pokazały się tu dwa bankructwa, które wiele osób zainteressowały.

Podług iedney z wieczornych gazet P. Ambrozy Edward, który dostawiał potrzeby woienne do wyprawy Jenerał Devereux, włożył areszt na 300,000 czyli 370,000 Fs. Kolumbiyskiey pożyczki.

Gubernator Sierry Leony, P. Hamilton, wydał pod d. 15 Maia odezwę, mocą którey konie, bydło i żywności mogą bydź do 1go Listopada bez opłaty tu wprowadzane.

Z Cap-Coast nie nadeszły dalsze doniesienia.

Podług doniesień z wyspy Tabago pod d. 4 Czerwca ogłoszona tam została Parlamentowa ustawa, iż handluiący niewolnikami będą iako kryminalni przestępcy sądzonemi.

Do Kartageny w południowey Ameryce d. 23 Marca przybył nowy Intendent Jenerał Soublette.

Gazeta Goniec donosi, iż na początku Kwietnia odkryty został wielki spisek Suliotów i innych szczepów w powstałych prowincyiach Greckich Arkarnii i Etolii, którego zamiarem było w porozumieniu z Albańczykami oddać w ręce Jussuff Baszy porty morskie Missolungi i Anatoliko. Nieiaki Costa Vulpiori był główną sprężyną układów w tey mierze i nawet Lorda Biron i Xcia Maurokordato miano w podeyrzeniu, że w potaiemnem zostawali z nim porozumieniu. Ostatni ma się znaydować z tego powodu w wielkiem niebezpieczeństwie.

D. 25 Kwietnia bryg Angielski przybył do Zante z 200,000 piastrów dla powstańców Greckich. Znaydować się ma pomiędzy niemi 30,000 bitych z nowym Greckim herbem.

Z Kopenhagi d. 17 Lipca.

N. Król w swey podróży przez królestwo odwiedził d. 17 i 18 Czerwca iego imieniem nazwane miasto Frederikshaven, obeyrzał z wielką uwagą tamteysze warownie i port. Miasto Rinkiöbing, ktore od 122 lat nie widziało ża-

dnego z swoich Monarchów, miało szczęście w tym samym dniu, w którym od wiedził go Król Fryderek IV, widzieć wieżdżaiącego tam Króla Fryderyka VI. Jutro po południu oczekiwany tu iest Król na powrót.

Umarło tu w tych dniach dwóch wysokich urzędników Kontraadmirał i Szambelan Krieger i tayny konferencyyny Radca Baron Güldenkrone.

Na pamiątkę bawienia J. K. Mci w Aarhuus wystawiona tam nowa brama i ulica nazwane po iego imieniu zostały, a na ratuszu w sali obrad postawiono wizerunek J. K. Mci w naturalney wielkości.

Z Sztokólmu d. 13 Lipca.

Słychać, iż NN. Królestwo odprowadzą Następcę tronu i iego małżonkę w powrocie do Chrystianii do Gottenburga. Na końcu Września powrócą NN. Królestwo do tuteyszey stolicy.

J. K. M. udzielił Kr. Pruskiemu przy Seymie związku Niemieckiego Posłowi, Jeneralnemu Pocztmistrzowi Nagler, krzyż komanderski orderu Gwiazdy północney a Jenerałowi adjutantowi, Baronowi Vrede krzyż komanderski orderu miecza. Kawalerami ostatniego orderu mianował J. K. M. 24 officerów, pomiędzy któremi znayduią się Duński Pułkownik Szambolan Plat i Major Kammerjunker Abrahamsen.

Rząd Norweski podał Seymowi przez Sekretarza stanu 3 uchwały Seymu Szwedzkiego, tyczące się zastąpienia kosztów na podróż i zaślubienie Królewica Następcy tronu. Seym odesłał te uchwały do Kommissyi, dla zdania mu o nich sprawy.

Wywóz żelaza w rocznem przeciągu od r. 1781 do 1800 wynosił 396.432 funtów okrętowych, a od r. 1814 do 1823 do 380.346 f. okręt. Powiększył się znacznie od r. 1822 do 1823. W r. 1823 doszedł do 429.710 f. okrętowych. W tym iednak roku nie będzie tak wielki, gdyż do Czerwca wywieziono dopiero 104,000 f. okrętowych.

Z Bruxelli d. 16 Lipca.

N. Król mianował dotychczasowego Posła przy Dworze Sztokolmskim, Pana Dedel, Posłem przy Dworze Hiszpańskim.

Xięstwo Ichmość Oranii znyduią się ieszcze w Ems i dopiero na końcu Września przedsięwezmą podróż do Petersburga.

P. Moisson został Kr. Niderlandskim Konsulem na wyspie Jersey. — Obwód Konsula Niderlandskiego w Hul, P. Cankrien, rozciąga się do wszystkich portów nad rzeką Humber, i ma moc postanowienia w innych mieyscach Vicekonsulów.

D. 14 zakończone zostały posiedzenia tuteyszych prowincyionalnych stanów.

Zapewniaią, iż ważne pytanie względem nieograniczonego handlu zbożem, przeciw któremu zachodzą skargi z całego Królestwa ma bydź na nowo przez kommissyią roztrząśnione.

Poseł Francuzki poiechał ztąd do Hagi, a Austryiacki Xże Esterhazy do Londynu.

W okolicach Brüge i Sens wichry z ulewą poczyniły wielkie spustoszenia.

DODATEK DO N^ro 61. GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 1 SIERPNIA 1824 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Drezna d. 15 Lipca.

Urządzenie Elbsko-Amerykańskiey kompanii przychodzi do skutku, i podpisano iuż 00,000 talerow. Podług statutów składać się będzie z 10.000 akcyy, każda po 500 tal. z prowizyią po 4 od sta. Na czele kompanii znayduwać się będzie dyrekcyia z 5 członków.

Z Karlsruhe d. 17 Lipca.

Z powodu rocznicy urodzenia N. Królowey Bawarskiey ziechali tu wczoray z Baden NN. Krolestwo Bawarscy, z Królewnami corkami i Xiężem Fryderykiem Saskim, Krolowa Fryderyka, Następca Wielkiego Xięstwa z małżonką swoią i Xże Karol Heski, i z Wielkim Xciem iedli razem obiad u Margrabiny Amalii. Kr. Bawarski Poseł przy Dworze naszem, Hr. Reichenberg, miał zaszczyt zaproszonym bydź na ten obiad.— Nayiaśnieysze Państwo powrocili tego samego wieczora do Baden.

Rządowa tuteysza gazeta pod d. 12 zawiera między innemi rozporządzeniami Ministra spraw wewnętrznych zakaz bezwarunkowy przenoszenia się poddanych W. Xięztwa do Brazylii, gdzie niejeden szukaiąc w odległey tey części świata szczęścia, którego w swey oyczyznie nie sądził znaleść, padł ofiarą śmierci lub znayduie się w naywiększey nędzy.

Z Szwaycaryi d. 7 Lipca.

Seym ligi Szwaycarskiey otworzony uroczyście został d. 5 b. m. w Bernie nabożeństwem w kościele S. Ducha. Prezes zagaił iego posiedzenia stósowną mową, poczem nastąpiło wykonanie przysięgi.

Z Potsdamu d. 19 Lipca.

Rocznica śmierci N. Królowey Pruskiey Ludwiki obchodzona tu dziś była załobnem nabożeństwem w kościele osady od godziny 9 do 10 z rana przy licznem zgromadzeniu ludu. Z smutnym tym obrzędem połączona iest inna wesoła uroczystość, to iest: zaślubienie i uposażenie cnotliwych małżeństw. Gdy fundusz Ludwiki na ten cel przeznaczony, powiększony został szlachetnym odkazem znigr-

lego Jenerała porucznika Kökeritz 3000 talarów, przeto odtąd może bydź corocznie pięć małżeństw 100 talarami uposażonych, a tego roku iest i szosta z dobroczynnego daru 100 tal. J. Ces. W. Wielkiey Xiężny Rossyyskiey Alexandry Federowny (córki N Ludwiki i naszego Monarchy, a małżonki W. Xcia Mikołaia) która ciągle ten fundusz obdarza.

Z 11 małżeństw, które godnemi wiary zaświadczeniami opatrzone, ubiegały się o tegoroczne uposażenie, po sumiennem dochodzeniu wybrano 6 który wybór J. K. M. zatwierdził. Osoby otrzymuiące nagrody za czystość obyczaiów i pełnienie obowiązków czynią nadzieię pomnożenia cnotliwych i szczęśliwych małżeństw, i uwiecznią pamięć dobroczynnego zakładu.

D. 8 Czerwca w wieczór zaraz po zachodzie słońca pokazało się tu na Niebie światło czyli słup ognisty, który od zachodu słońca w szerokości tęczy wznosił się w gorę i pomarańczowe światło okazywał. Wspaniałe to ziawisko trwało od zachodu słońca aż do godziny 10. (Tegóż dnia w Merseburgu dał się powyższy ognisty słup na północno-zachodzie przez godzinę widzieć.)

Od granic Tureckich d. 8 Lipca.

Podług Gazety Powszechney morowe powietrze rozszerza się coraz bardziey w Xięztwach Wołoszczyzny i Multan. Pokazała się takze ta choroba w niektórych częściach Saloniki, a w Kairze doszła do tego stopnia, iż codziennie umiera na nią po 300 ludzi.

Kapitan Basza, któremu nie udał się plan opanowania wyspy Sciatos; klucza do Negrepontu, popłynął potem do Mitelene, gdzie podług zeznania kapitana Francuzkiego okrętu znaydował się d. 17 Czerwca.

Mowią, iż Omer Basza odebrał rozkaz udania się z znacznem woyskiem przeciw Atenom. Achmet Basza zamykać ma Negrepont, a trzecie woysko poyśdź ma przeciw Salonu. Dla wzbudzenia w Wodzach zapału, przyrzekła im Porta Wielkorządstwa w prowincyiach, które w tey kampanii zdobędą.

Z Zante donoszą z pewnością, że część pożyczki Angielskiey, która miała bydź na ręce Lorda Biron przesłana, ale dla zapadłey tymczasem iego śmierci, w Zante pozostała, po nadeszłych instrukcyiach d. 9 Czerwca na ręce Xcia Maurokordato do Missolungi odesłaną została.

Z Gracu d. 13 Lipca.

W Niedzielę d. 11 b. m. w południe powstała w okolicach naszego miasta wielka burza. Piorun uderzył w Tobel i spalił 8 chałup. Drugi uderzył w tymże czasie w zamek Hr. Herberstein w Eggenberg, i uszkodził bez zapalenia iednak wiele gmachów. Dwie służące znayduiące się na ówczas w kuchni, zostały także, iednak nieszkodliwie, rażone.

Z *Arnsberga d. 5 Lipca.*

W Lipstadt okazał się niedawno cudowny skutek magnetysmu Dwunastoletnia dziewczena chorowała na nerwowe boleści, które lekarze nazwali *chorea sancti Viti*. Katolicki Pleban tamteyszy Stratman wezwany został, dla opatrzenia prawie umieraiącey już dziewczeny SS. Sakramentami. Znalazł chorą w stanie litość wzbudzaiącym, bardzo sła-

bą, palce pokrzywione i po nieiakich ustępach zawsze powr caiące darcia. Pleban użył w obecności cyrkułowego lekarza magnetysmu, i to z takim skutkiem, iż podług dokladaie trzymanego dziennika za pierwszem użyciem zwolniały boleści i nastąpił sen, a po dalszem magnetyzowaniu co raz lepiey miała się dziewczena. Co zaś naydziwnieyszego przy tem leczeniu, iest iż usypiaiąca z magnetyzowania chora żądała natarczywie lekarstwa na womity, i oznaczyła nawet naczenie w aptece, w którem się lekarstwo znayduie. Przyniesiono lekarstwo i przez chorą za to samo uznane, był syrop malinowy; żądała go zażyć, i nie sprzeciwiano się tak niewinney rzeczy. Mimo spodziewania nastąpiły kilkokrotne womity i nader wiele flegmy wyrzuciła; odtąd zaczęło iey się co raz bardziey polepszać i we 22 dni zupełnie wyzdrowiała bez powrotu choroby.

Z Bonn d. 9 Lipca.

Znaczne wynagrodzenia, które różne gminy byłych departamentów Renu i Mozeli miały do żądania za nadpłaty w podatkach w pierwszych latach Rzpltey Francuzkiey (1798 i 1799) i nadaremnie o nie dopominały się pod dawnem panowaniem, poczytywały ie za stracone, gdy tymczasem rząd teraźnieyszy wyznaczył na zapłacenie powyższych nadpłat dla miasta i powiatu Bonn 25,500 tal: w rewersach kraiowych.

Liczba uczącey się teraz w Uniwersytecie tuteyszem młodzieży wynosi do 671, pomiędzy którémi 1) na Katolicką teologiią chodzi 137 kraiowców i 14 cudzoziemców; 2) na Ewanielicką teologiią 46 kraiowców i 2 cudzoziemców; 3) na prawo 166 kraiowców i 16 cudzoziemców; 4) na medyczne nauki 137 kraiowców i 18 cudzoziemców; 5) na filozofiią i kameralną naukę 99 kraiowców i 15 cudzoziemców i 21 ochotników.

Od brzegów Menu d. 15 Lipca.

Gdy d. 3 b. m. Xże Kanclerz Metternich przewoził się na statku z Johannisberga do Koblentz, starał się przełożony statku, P. Rupprecht, zwrócić iego uwagę na znakomity talent młodego Artysty z Koblentz, nazwiskiem Knapp, przez zawieszenie na statku iego roboty landszaftu Renu. To zale enie skutkowało; wspaniały Xże rozkazał młodemu artyście za swoim powrotem do Johannisberg przybydź, zaopatrzył go potrzebnemi na drogę pieniądzmi i posłał do Wiednia, gdzie ma uczyć się przez dwa lata, a potem poiedzie do Rzymu.

W Achkarren, w cyrkule Breisach, gdy przy naprawianiu cmentarza, rozbierano starą kosnicę, wytoczyła się iednemu z robotników pod nogi czaska, z którey wysypało się mnostwo srebrney monety (iak robotnicy wyznaią do 600 sztuk w wielkości iednego czeskiego do 3.) Rzucili się zaraz robotnicy i rozdrapali pieniądze. Spodziewaiąc się więcey takowych czasek znaleść, przewrócili wszystkie kości, ale na próżno. — Gdy do Breisach doszła wiadomość o znalezionych tych pieniądzach, starano się one odebrać, ale ledwie 357 sztuk zebrano, które właściciele łót po 1 ZR. sprzedali. — Moneta ta pochodzi z wieku 16 pomiędzy którą znayduie się wiele pieniędzy rożnych kantonów Szwaycarskich, lecz naywięcey miast Niemieckich, a mianowicie Breisachu i Freyburga.

W Nid eńskim Pilźu panuie teraz bez przykładna taniość. Beczka wina z lat 19 i 2. sprzedawana iest o ZR. 100 taniey, niżeli sprzedawano ią w latach, w których wino było zebrane. Taniość ta rozciąga się także do nayważnieyszych artykułów życia.

Jeden z podróżnych chwali upięknienia, które Gubernator wóyskowy w Moguncyi poczynił. Plac artyleryi iest żywem płotem obsiedziony. Główna droga, która przez ten wielki plac do bastionów prowadzi, wysadzona iest owocowemi drzewami, a pomiędzy niemi rożami wszelkich kolorów. Z porobionych przy bastionach około bramy Raimunda terarssach znayduie się tak piękny widok, iaki rzadko które miasto posiada.

Stany Wirtembergskie na ostatniem posiedzeniu swoim uchwaliły wybranie po 3775 rekrutów w r. 1825 i 1826.

Rozmaitości.

Gdy handel żywemi ludźmi zabroniony został, zaczęto się teraz umarłemi. Angielski Lekarz Brokes zawarł niedawno z lekarzami Paryzkich szpitalów formalną umowę. Ponieważ w Londynie nie można dosyć zwłok dostać i po tak taniey cenie iak w Paryżu, gdzie zwłoki nie kosztują iak 5 franków, gdy w Londynie potrzeba za nie 14 do 15 F. s. zapłacić, przeto P. Brokes zawarł umowę o dostawienie do Anatomii Londyńskiey tyle ile potrzeba zwłok po cenie dwa gwineie za każde. Rząd Angielski, który w początkach obawiał się, aby pod pozorem zwłok nie wprowadzono towarów, zaspokoiony został przez zapewnienie P. Brokes, iż każdą z zwłokami przybywaiącą skrzynię każe na kontorze otwierać, i dozwolił bez opłaty cła wprowadzić ten w swoim rodzaiu osobliwszy towar.

W Medyolanie w C. K. Drukarni wydrukowany został w Włoskim języku opis bitwy pod Ticino między Anibalem i Scipionem stoczoney, przez tamteyszego Professora Jan Carz. Giani wynaleziony i wydany. Dzieło to przyozdobione iest wielu rycinami i typograficznemi mappami oznaczaiącemi mieysce bitwy, szczątki byłego mostu i pochód Anibala i Scipiona, tudzież plan bitwy.

W Wiedniu znaydować się ma około 64,00 psow, które podług wyrachowania spotrzebować maią rocznie 2900 wołów i około półtora miliona bochenków chleba.

P. Drury wynalazł klayster z ziemniaków do rozmaitego użytku, i od zachęcaiącego do przemysłu Towarzystwa Londyńskiego otrzymał 10 gwineów nagrody. Robi się zaś tym sposobem: funt ziemniaków surowych, dobrze opłókanych, i ze wszelkiego brudu oczyszczonych, ale nieoskrobanych, rozciera się w naczyniu dobrze pobielonem, w dwóch kwartach wody. Mieszanina ta przystawia się natychmiast do ognia, i miesza ciągle w czasie wrzenia, które tylko dwie minuty trwać powinno. Odstawiwszy ią ią od ognia, wsypuie się potrochu miałko utłuczonego ałunu pół łota, i miesza dobrze łyżką; klayster wtenczas iuż gotowym iest do użycia i służy nietylko dla introligatorów i tapicerów, ale i dla tkaczy, drukarzy kartonów, fabrykantów kart, i obiciów i t. d.
